

ANKARA: AMBLEMLER AVRUPASINDA AMBLEMSİZ BİR BAŞKENT

On beş yıl önce Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanımından vazgeçilen “Hitit Kurslu Amblem” sonrasında on üç yıl kadar Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılan ve yakın zamanda yargı kararıyla iptal edilen “Kocatepe Camii ve Atakuleli Amblemler” ve son olarak bir logo olduğu ifade edilerek Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılmaya başlanan “Gülen Kedi” figürleri etrafından suni bir tartışma devam edip gidiyor. Büyükşehir Belediyesi amblemlerde birkaç kalem çizgisi oynatarak amblem inadını olabildiği kadar uzatmaya çalışmakta. Ancak, acı gerçek Ankara Kentini temsil edecek, kentlilerin kendilerini temsil ettiklerini düşündükleri ve üzerinde tüm kesimlerin uzlaştığı bir amblemin bulunmamasıdır. Oysaki amblem basit bir inat uğruna feda edilemeyecek kadar önemli bir kent kimliği, aidiyet, sahiplenme ve simge meselesidir. Bu meselenin önemi Avrupa’daki başkentlerle Ankara’yı karşılaştırınca daha iyi ortaya çıkıyor.

Amblemsizlik Ne Tür Sorunlar Yaratıyor?

- Kent kimliği zarar görmekte, kentlilerin kendilerini Ankara’ya ait hissetme ve Ankara’ya sahip çıkma eğilimleri gerilemektedir.
- Kentte yaşayan farklı sosyo-ekonomik grupların ortak bir sembol etrafından birleşme ve bir gelecek vizyonu çizmeleri engellenmektedir.

- Ankara Kentinin bir Başkent olarak tarihini ve vizyonunu ifade edecek bir amblemin bulunmayışı başta turizm olmak üzere birçok sektörü olumsuz etkilemektedir.
- Amblem sembolik bir mesele olarak algılansa da amblemsizlik kent yönetiminde kargaşanın, katılımcı süreçlerin işletilmediğinin, ortak akla değer verilmediğinin bir göstergesi haline gelmiştir.

Peki, Avrupa Birliğinde Durum Nasıl?

Avrupa Birliğindeki Başkentlere bakıldığında durumun Ankara ile taban tabana zıt olduğu görülüyor. Yüzlerce yıl boyunca savaşlar geçirmiş, farklı ülkelerin işgallerine sahne olmuş Avrupa Birliği Başkentlerinde amblemleri değiştirmek hiçbir zaman akla gelmemiş. Hatta Avrupa Birliği Başkentlerinin amblemleri bakıldığında amblemlerin o kentlerinin tarihlerinin anlaşılabilirdiği birer tarih kitabı niteliği taşıdığı görülüyor.

Avrupa'daki kentlerin amblemlerine genel olarak "coat of arms" yani "zırh örtüsü, kalkan örtüsü" denmektedir. Yüzlerce yıl önce Avrupa Kentlerini kuran hanedanların savaşçıların kalkan ve zırhlarına işlenen semboller aradan yüzlerce yıl geçtikten sonra bile Avrupa Kentlerinde sembol olarak kullanılıyor. Zaman içerisinde temeli aynı kalmakla birlikte bu sembollerin üzerine kentlerin geçirdiği çeşitli tarihi evreler ve olaylar yansıtılmakta.

Bu sebeple birçok Avrupa Kentinin ambleminin neredeyse yüzlerce yıldır kullanıldığı görülüyor. Bu aslında Avrupa Birliği Başkentlerinde kentsel kimlik ile tarih bilincinin ve kenti sembolize eden unsurların ne kadar önemli olduğunu göstermekte.

Avrupa Birliği Başkentleri 393 Yıldır Aynı Amblemleri Kullanıyor!

Durumun somut veriler ışığında değerlendirilebilmesi amacıyla Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Başkentlerinin amblemlerini tespit ettik ve bu amblemlerin ne kadar bir süredir değişmeden günümüze geldiğini inceledik. Vardığımız sonuçlar şaşırtıcıydı. Avrupa Başkentlerinin eski Sovyet Cumhuriyetlerinden bir kaç dışında neredeyse tamamının yüzlerce yıldır aynı amblemi kullandığını, ortalama 393 yıldır bu amblemlerin değişmediği gördük. Bu veriler aşağıdaki tablodan takip edilebilir:

ÜLKE	BAŞKENT	Amblemin Kabul Tarihi	Ne zamandır aynı amblemi kullanıyor?
Hollanda	Amsterdam	1489	521
Yunanistan	Atina	1911	99
Almanya	Berlin	1954	56
Slovakya	Bratislava	1919	91
Belçika	Brüksel	1991	19
Romanya	Bükreş	1862	148
Macaristan	Budapeşte	1873	137
Danimarka	Kopenag	1894	116
İrlanda	Dublin	1607	403
Finlandiya	Helsinki	1917	93
Portekiz	Lizbon	1173	837
Slovenya	Ljubljna	1220	790
İngiltere	Londra	1914	96
Lüksemburg	Lüksemburg	1288	722
İspanya	Madrid	1967	43
Kıbrıs	Lefkoşa	1960	50
Fransa	Paris	1358	652
Çekoslovakya	Prag	1918	92
İtalya	Roma	M.Ö. 509	2519
Letonya	Riga	1925	85
Bulgaristan	Sofya	1900	110
İsviçre	Stokholm	1376	634
Estonya	Tallinn	1530	480
Avusturya	Viyana	1270	740
Malta	Valletta	1568	442
Litvanya	Vilnius	1991	19
Polonya	Varşova	1390	620
ORTALAMA			393

Peki, Ne Yapılmalı?

Avrupa Başkentlerinde de görüldüğü gibi kentlerin hafızasını oluşturan sembol, yapı ve eserlerin siyasi ve ideolojik sebeplerle değiştirilmesi ve tahrip edilmemesi gerekir. Çünkü kentlerin amblemleri ne bir reklam kampanyası ne de birer şirket tabelasıdır. Bu yapıldığında o kente en büyük zararlardan birisi verilmiş olur. Ankara Kentinin var olan olumsuz durumdan kurtulabilmesi için aşağıdaki çalışmaların yapılması yerinde olur:

- Öncelikle Ankara Kentinin görsel temsilini sağlayacak öncelikli unsurlar: tarih, sosyal yapı, renkler, simgeler, görünüm ve silüetler uzmanların desteğiyle ve gerekirse yarışmalar yoluyla tespit edilmelidir.
- Ankara'da bu fiziksel unsurları ortaya çıkarmak için yerel tarih yazımı araştırmaları gerçekleştirilmeli, bu yolla Ankara Kentinin görsel hafızası zenginleştirilmelidir.
- Ankara Kentinin bir "Marka Değeri ve İtibar Yönetimi Stratejik Planı" hazırlanmalıdır. Burada kitlesel iletişim araçları ve simgesel değerlerin Ankara Kentinin imgesi için nasıl kullanılacağı belirlenmelidir.
- Ankara Kentinin fiziksel imgelerinin oluşturulmasına yönelik olarak tüm paydaşların katılımıyla bir "Kentsel İmge Ortak Akıl Toplantısı" gerçekleştirilmelidir.
- Bu ortak akıl toplantısıyla Ankara'nın sembolize edilmesine ilişkin tüm kesimlerin üzerinde uzlaşacağı bir strateji geliştirilmelidir.
- Bu strateji doğrultusunda amblemin nasıl tespit edileceği, Ankaralıları nasıl benimsetileceği ve sevdireceği tespit edilmelidir.

Tüm bu çalışmaların gerçekleştirilmesi Ankara Kentinin potansiyelinin gerçeğe dönüştürülmesi, enerjisinin odaklanması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi için yaşamsaldır. Aksi halde Ankara Kenti hafızasız, sembolsüz bir yatakhane kent olmaya doğru gitmektedir.